

Viite

Napsauta tähän ja kirjoita viite.

Epävirallinen maatalousministerikokous Tukholmassa 11.-13.6.2023

Puheenjohtajavaltio Ruotsi järjestää epävirallisen maatalousministereiden kokouksen Tukholmassa 11.-13.6.2023. Suomea kokouksessa edustaa maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen.

Ministerikokouksen aiheena on ”EU:n maa- ja metsätalouden panos ruoka-, rehu-, kuitu- ja energia- turvaan - askeleet resurssitehokkaaseen ja kasvavaan biotalouteen”.

Koska kyseessä on epävirallinen ministerikokous, kokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Asialista:

EPÄVIRALLINEN MAATALOUSMINISTERIKOKOUS TUKHOLMASSA 11.-13.6.2023

Epävirallisen ministerikokouksen aiheena on ”EU:n maa- ja metsätalouden panos ruoka-, rehu-, kuitu- ja energiaturvaan - askeleet resurssitehokkaaseen ja kasvavaan biotalouteen”.

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/69/2023-MMM-99

Uusitalo Laura

2.6.2023

EU:n maa - ja metsätalouden panos ruoka-, rehu-, kuitu- ja energiaturvaan – askeleet resurssitehokkaaseen ja kasvavaan biotalouteen - epävirallisen maatalousministerikokouksen keskustelu

Kokous

Epävirallinen maatalousministerikokous 11.-13.6.2023

Eduskuntatunnus

E 99/2018 vp

EJ 15/2019 vp

EJ 14/2022 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ministerit keskustelevat epävirallisessa maatalousministerikokouksessa 11.-13.6.2023. EU:n maa- ja metsätalouden panoksesta ruoka-, rehu-, kuitu-, ja energiaturvaan ja askeleista resurssitehokkaaseen ja kasvavaan biotalouteen resilienssissä päästöttömässä maailmassa.

Suomen kanta

Suomi tukee biotalouden edistämistä EU:ssa ja osallistuu keskusteluun neuvoston biotalouspäätelmiä koskevan E-jatkokirjeen EJ 14/2022 vp mukaisesti.

Suomi on tyytyväinen, että Ruotsin puheenjohtajakaudella valmisteltiin neuvoston päätelmät biotaloudesta. On tärkeää, että jäsenvaltiot keskustelevat siitä, miten kestävä biotaloutta voidaan edistää muuttuneessa toimintaympäristössä. Suomi näkee, että päätelmien valmistelu edesauttaa mahdollista vuoden 2018 biotalousstrategian päivitystä

sekä myötävaikuttaa innovatiivisen biotalouden entistä vahvempaan sisällyttämiseen seuraavan komission työohjelmaan.

Pääasiallinen sisältö

Tausta-asiakirja

Puheenjohtaja on toimittanut epävirallista maatalousministerikokousta varten tausta-asiakirjan.

Euroopan komissio käynnisti joulukuussa 2019 Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, jonka tavoitteena on tehdä Euroopasta ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa, vauhdittaa taloutta ja varmistaa oikeudenmukainen siirtymä. Vihreän kehityksen ohjelmaan liittyen on julkaistu strategioita, kuten Pellolta pöytään - strategia ja EU:n biodiversiteetti-strategia, sekä lainsäädäntöehdotuksia, kuten luonnon ennallistamista koskeva asetus-ehdotus, sekä LULUCF-asetuksen ja teollisuuden päästödirektiivin tarkistaminen.

Vihreä siirtymä lisää osaltaan ruokaturvaa ja EU:n maa - ja metsätalouden resilienssiä. Nämä näkökohdat ovat yhä tärkeämpiä varsinkin, kun otetaan huomioon Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan aiheuttama geopolitiittinen epävakaus. Euroopan maa - ja metsätaloudella on keskeinen rooli vihreässä siirtymässä, sillä ne molemmat edistävät EU:n kestävästi tuotetun energian, elintarvikkeiden ja materiaalien saantia sekä modernia pitkän aikavälin tavoitetta resurssitehokkaasta ja kilpailukykyisestä taloudesta, jossa on nettonollapäästöt vuoteen 2050 mennessä.

Lyhyen aikavälin tuottavuutta ja resilienssiä lisäävistä aloitteista on yhä tärkeämpää keskustella EU-tasolla, mutta myös keskittyä enemmän pitkän aikavälin mahdollisuuksiin ja haasteisiin. Nämä ovat poikkihallinnollisia asioita, jotka vaikuttavat moniin politiikkalohkoihin. Vihreän kehityksen ohjelman täyden vihreän kasvustrategian tavoitteen saavuttaminen edellyttää politiikkalohkojen välistä koordinaatiota. Uuden yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuksen täytäntöönpano ja molempia pilareita koskevat strategiasuunnitelmat voivat helpottaa tällaista lähestymistapaa.

Hiljattain hyväksytyissä biotaloutta koskevissa neuvoston päätelmissä korostetaan tarvetta tehdä kattavampia vaikutustenarviointeja EU:n rinnakkaisista lainsäädäntöehdotuksista, mukaan lukien kumulatiiviset vaikutukset EU:n raaka-aineiden ja energian saantiin sekä maankäyttösektoriin. Huomiota on kiinnitetty myös siihen, että EU:n politiikkoja on tarkasteltava kokonaisvaltaisesti, jotta varmistetaan politiikkojen johdonmukaisuus ja koordinointi yli politiikkalohkojen.

Puheenjohtajavaltio Ruotsi on toimittanut kaksi kysymystä keskusteluun:

1. Mitkä ovat maa - ja metsätalouden haasteet ja mahdollisuudet EU:n tasolla hyödyntää mahdollisuuksiaan vihreän siirtymän edistämiseksi? Miten varmistetaan maankäyttösektoreiden tasapainoinen ja kokonaisvaltainen pitkän aikavälin tavoitteiden toteutuminen ja politiikkajohdonmukaisuus?
2. Mitkä työkalut, toimenpiteet tai ohjauskeinot ovat mielestänne tärkeimpiä, kun otetaan huomioon toimivallanjako, maa - ja metsätalouden mahdollisuuksien hyödyntämiseksi vihreässä siirtymässä? Mitkä toimenpiteet tai välineet ovat tarkoituksenmukaisempia kansallisella tasolla?

Maa- ja metsätalouden sektorit osana vihreää siirtymää

Vihreä siirtymä on lähitulevaisuuden keskeisimpiä muutoksen ajureita. Vihreä siirtymä tarkoittaa ja tukee talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalin hyvinvointiyhteiskunnan rakentamista. Vihreällä siirtymällä vauhditetaan ratkaisuja, joilla vähennetään päästöjä niin Suomessa kuin muualla maailmassa. Vihreä siirtymä edellyttää myös merkittävää lisämateriaalien tarvetta, jotta muun muassa uudet uusiutuvaan energiaan pohjaavat energiajärjestelmät voidaan rakentaa. Vihreän siirtymän tavoitteena on myös siirtymä kohti kestävämmiin tuotettuihin raaka-aineisiin ja kulutustuotteisiin, jotka korvaavat fossiilipohjaisia ja päästöintensiivisiä materiaaleja eri toimialoilla sekä lisäävät Euroopan omavaraisuutta ja kriisinsietokykyä tarvittavin osin. On nähtävissä, että vihreä siirtymä tulee olemaan myös EU:n politiikkojen painopisteenä myös jatkossa osana 2040 ilmastotavoitteiden valmistelua.

Maa- ja metsätaloussektorit toimivat uudistuvan ja kestävä ruoka- ja luonnonvaratalouden mahdollistajana. Vihreän siirtymän ytimessä ovat vastuullinen ruokajärjestelmä, kestävä bio- ja kiertotalous sekä luotettavat tietovarannot. Ihmisten, kasvien ja eläinten terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeää. Osana vihreää siirtymää huolehditaan ja edistetään myös veden, kalojen, riistan ja muiden uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttöä.

Suomella on vihreään siirtymään liittyviä kilpailuetuja ja kasvumahdollisuuksia keskeisissä uusiutuviin luonnonvaroihin pohjautuvissa arvoketjuissa, jotka ovat asuminen sekä biopohjaiset tuotteet ja materiaalit sekä ruoka. Hallinnonalalla tuotetaan kestäviä biopohjaisia raaka-aineita, palveluita ja osaamista vihreän siirtymän tarpeisiin. Esimerkiksi metsiä voidaan hyödyntää rakentamisessa, erilaisissa biotuotteissa, hiilensidonnassa ja biogeenisen hiilen tuottamisessa. Kestävästi tuotetut biopohjaisten tekstiilikuidut, pitkäikäiset biopohjaiset kuluttajatuotteet kuten rakentamisen tuotteet ja kevyet biopohjaiset materiaalit pohjautuvat MMM:n hallinnonalan mahdollistamiin kestävästi tuotettuihin uusiutuviin raaka-aineisiin.

Vihreä siirtymä linkittyy uusiutuviin luonnonvaroihin myös biopohjaista hiilidioksidia ja vihreää vetyä hyödyntävien ratkaisujen kautta. Suomi on myös maailman vesirikkain valtio ja, jonka vesiosaamista voidaan hyödyntää vihreässä siirtymässä.

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) tavoitteet edistävät vihreää siirtymää sekä maataloustuotannossa että maaseudulla. Esimerkiksi hajautettua, paikallisiin ja uusiutuviin energialähteisiin (bioenergiaan, aurinkoon, tuuleen ja maalämpöön) perustuvaa energiantuotantoa edistämällä lisätään energiahuoltovarmuutta sekä saavutetaan mahdollisimman suuri hyöty alueiden kilpailukykyyn ja työllisyyden edistämiseksi. Ravinteiden kierrättämisen edistämällä voidaan vähentää valmistusprosessissa paljon energiaa vaativien ja uusiutumattomia luonnonvarojen hyödyntävien väkilannoitteiden käyttöä sekä ylläpitää peltomaan orgaanisen aineksen määrää.

Sekä Kansallinen metsästrategia että Kansallinen biotalousstrategia sisältävät toimenpiteitä varmistaa, että koko biopohjaisten tuotteiden arvoketju huomioidaan uusiutuvia luonnonvaroja koskevassa politiikassa.

Biotalous

Ruotsin puheenjohtajakaudella valmisteltujen neuvoston päätelmien mukaan EU:n tulisi arvioida EU:n biotalousstrategian toimet ja päivittää EU:n biotalousstrategia seuraavan komission toimikaudella. Biotalous on yksi päämäärä YMP:n strategiasuunnitelmassa, jonka kaikki jäsenmaat ovat valinneet. Biotaloudella on tärkeä merkitys yhteiskunnan vihreän siirtymän tukemisessa. Kestävä biotalous on ratkaisu moniin ilmastoon ja luonnon

monimuotoisuutta koskeviin kysymyksiin. Biotalous on aktiivinen rooli vihreässä siirtymässä on osaltaan takaamassa sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaista ja taloudellisesti kestävää muutosta. Kansallinen biotalousstrategia huomioi myös ekosysteemi- ja luonnontuotteiden arvonnallisen kasvattamisen.

EU:n biotalousstrategia vuodelta 2018 on EU:n neuvoston (päätelmät huhtikuu 2023) mukaan tarpeen arvioida toimenpiteiden osalta ja sen jälkeen päivittää seuraavan komission kaudella. Tämä edellyttää Suomelta ennakkovaikuttamista arviointiin ja päivitykseen. Suomi on tavoitellut, että EU:n eri politiikat (mm. teollisuus- ja ympäristöpolitiikat) tunnistavat koko biopohjaisen teollisuuden arvoketjun nykyistä vahvemmin osaksi vihreää siirtymää ja tukevat sen kilpailukykyä kehittymistä, ja joka pystyy osittain vastaamaan kasvavaan materiaalityövälineeseen kestävästi.

Ruoka ja ruokajärjestelmä

EU:n maataloudella on ratkaisevan tärkeä rooli EU:n ruokaturvan säilyttämisessä. Ruokantuotanto on resurssi-intensiivistä ja vaatii mittavia luonnonvara- ja työvoimapanostuksia. Ruokajärjestelmään liittyy myös mittavia taloudellisia ja poliittisia intressejä. Ruokajärjestelmiin vaikuttavat paikalliset tekijät - kuten kysyntään ja tarjontaan aina - mutta koska ruoka on globaalia kauppatavaraa, toimivat ruokajärjestelmät jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäröivän maailman kanssa. Ruokaan liittyy suuria globaaleja haasteita ratkaistavaksi: ruoan riittävyys, ilmastonmuutoksen aiheuttamat haasteet ruokantuotannolle ja toisaalta ruokantuotannon ilmastovaikutukset, ovat nostaneet ruoan keskiöön sekä YK:n että EU:n agendoilla.

Ruoalla on laaja-alainen yhteiskunnallinen rooli sekä terveyden että työllisyyden näkökulmasta. Alkutuotannon kannattavuusongelmat ovat näkyvä osoitus ruokaketjun epätasa-arvoisesta tulonjaosta. Riittävä omavaraisuuden aste on tärkeä huoltovarmuustekijä kullekin jäsenvaltiolle ja sillä on merkittävä työllisyysvaikutus. Ilman kannattavaa alkutuotantoa koko ruoka-alan toimintaedellytykset heikkenevät ja samalla vaarannetaan ruokaturva.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 6.6.2023

EU-ministerivaliokunta 7.-9.6.2023 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 9.6.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajavaltio Ruotsin tausta-asiakirja EU:n maa - ja metsätalouden panos ruoka-, rehu-, kuitu- ja energiaturvaan – askeleet resurssitehokkaaseen ja kasvavaan biotalouteen

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Anne Vehviläinen, biotalousneuvos, MMM/LVO metsä- ja bioenergiayksikkö, p. 0407434407, etunimi.sukunimi@gov.fi

Joel Järvinen, erityisasiantuntija, MMM/LVO metsä- ja bioenergiayksikkö, p. 0503001745, etunimi.sukunimi@gov.fi

Ulla Palander, erityisasiantuntija, TEM/IYR kiertotalous ja hiilineutraalius, p. 0295049235, etunimi.sukunimi@gov.fi

Juha Roppola, neuvotteleva virkamies, MMM/LVO metsä- ja bioenergiayksikkö, p. 0295 162 169, juha.roppola@gov.fi

Jukka Virolainen, neuvotteleva virkamies, MMM/RO/MARY, p. 0295 162 206, jukka.virolainen@gov.fi

Birgitta Vainio-Mattila, neuvotteleva virkamies, MMM/RO/MARY, p. 0295 162 346, birgitta.vainio-mattila@gov.fi

Veli-Pekka Reskola, ylitarkastaja, MMM/RO/MY, p. 0295 162 193, veli-pekka.reskola@gov.fi

Sanna Tikander, erityisasiantuntija, MMM/RO/MAKE, p. 0295 162 178, sanna.tikander@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/69/2023

Liitteet -

Viite -

Liitteet

Napsauta tähän ja kirjoita liitteet